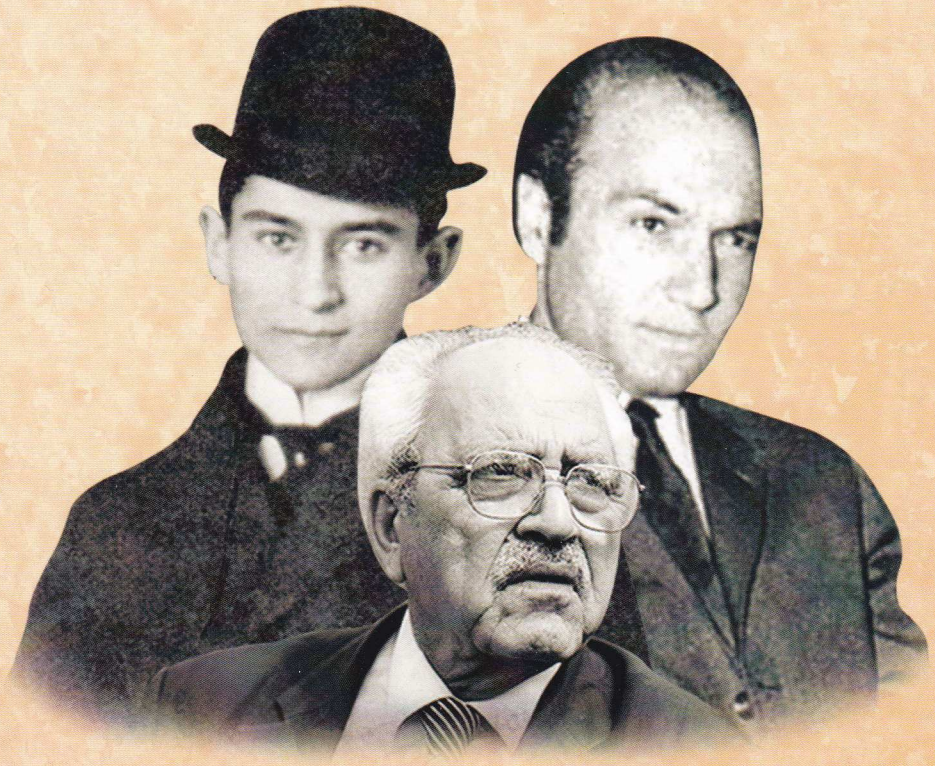
3 AYLIK
EDEBİYAT DÜŞÜNCE DERGİSİ

Bir'e ve Bütün'e Dâir
Bir Anlam Arayışı...

Fraktal

HAZİRAN-TEMMUZ-AĞUSTOS 2014 / SAYI: 3 / FİYATI: 5₺

ISSN 2148-1326 03
9 772148 132004

Edebiyatın Davası

BİLAL DEMİR EDEBİYAT İLE KAFKA'NIN 'DAVA'SI
ÖMER FARUK KIZKIN ŞERİATİ VE İNSANIN DÖRT ZİNDANI
DURSUN ÖZYÜREK SEZAİ KARAKOÇ ŞİİRİNİN SOSYAL YÖNÜ
ABDULLAH KARAKAŞ DİVAN VE AŞIK EDEBİYATINDA RÜYA
ÖMER UYAN TEVAZU, GURUR VE KİBİR ÜZERİNE

HİKÂYELER GÜLCE ÖZKÜTÜK • FERİBA VAFİ • GÖKHAN TİRİTCİ • SERKAN YÜREKLİ

ŞİİRLER HİKMET ŞAHİN• FURUĞ FERRUHZAD • MESUT YILDIRIM • ÖMER UYAN
ILGAZ YEŞİLÇİMEN • ZÜLKÜF GÖZCÜ • LAMİA DENİZ • ÖMER FARUK KIZKIN • ANIL ŞEN
AHMET EŞ • TUĞBA ŞAHİN • A. HADİ BIYIKLI • HİKMET KIZIL • ÖZKAN ÖZTÜRK

GEZİ FATİH TORUN

Fraktal

3 Aylık Edebiyat Düşünce Dergisi
Haziran-Temmuz-Ağustos 2014 Sayı: 3

Yayıncı Kuruluş ve Sahibi
Kağıt Market Matbaacılık Reklamcılık Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Adına Sahibi **Özcan Yavuz**

İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ömer Uyan

Genel Yayın Yönetmeni
Bilal Demir

Yayın Kurulu
Mesut Yıldırım / Ilgaz Yeşilçimen / Ahmet Eş / Fatma Arpağ / A. Samet Cinli / Ömer Faruk Kızkın /

Yazı İşleri
Anıl Şen

Tasarım
Atilla Ceylan
atillaceylan34@hotmail.com

Adres
Kazım Karabekir Mah. 918. Sk. No:9/1
Küçükköy- Gaziosmanpaşa/İstanbul

İletişim
fraktaldergi@gmail.com
Facebook.Com/Fraktal Edebiyat Düşünce Dergisi
Twitter.Com/#Fraktaldergi

Basım Yeri
Mutlu Basım Yayın
Davutpaşa Cd. Güven İş Merkezi No:264
Topkapı - Zeytinburnu / İSTANBUL
e-mail:mutlubasim@gmail.com
Tel: 0212 577 72 08

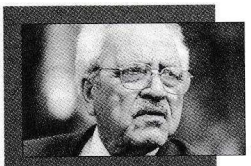
Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın

ISSN: 2148-1326

Fiyatı: 5 TL

Abonelik Koşulları
Yıllık Abonelik: 20 TL.
Abone Bilgi İçin: abonefraktal@gmail.com

Abone Kargo Ücreti
Alıcı Tarafından Tahsis Edilir

Dursun ÖZYÜREK

SEZAİ KARAKOÇ ŞİİRİNİN SOSYAL YÖNÜ

11

Abdullah KARAKAŞ

DİVAN VE AŞIK EDEBİYATINDA RÜYA

19

İÇİNDEKİLER

Bilal DEMİR	EDEBİYAT İLE KAFKA'NIN 'DAVA'SI	4
Ömer Faruk KIZKIN	ŞERİATİ VE İNSANIN DÖRT ZİNDANI	7
Ömer UYAN	TEVAZU, GURUR VE KİBİR ÜZERİNE	28
Hikmet ŞAHİN	DESENLER	30
Furuğ FERRUHZAD	ESİR	30
Mesut YILDIRIM	NARÇİÇEĞİM	31
Ömer UYAN	DÖNÜŞ(ÜM)	31
Ilgaz YEŞİLÇİMEN	BÜYÜSÜNLER	32
Zülküf GÖZCÜ	KARAŞIN	32
Lamia DENİZ	PERDE	33
Ömer Faruk KIZKIN	TARİFSİZ	33
Anıl ŞEN	BİR RAHİBE GÜZELLEME	34
Ahmet EŞ	BİR YAĞMUR BULUTU	34
Tuğba ŞAHİN	MARİFETNAME	35
A. Hadi BIYIKLI	CAN DOĞUMU	35
Hikmet KIZIL	ŞAİR VE...	36
Özkan ÖZTÜRK	SUSKUN	37
Gülce ÖZKÜTÜK	İNSANLARIN GEREKLİLİKLERİNİ TESPİT KOMİSYONU	38
Feriba VAFİ	VİLLA YOLUNDA	42
Gökhan TİRİTCİ	ANILAR ALTIN SARISIDIR	48
Serkan YÜREKLİ	OTOMEYŞIN KATLİAMI	52
Fatih TORUN	SUUDİ ARABİSTAN	55
Ömer UYAN	CÜMLE'DEN ÖTESİ	61
	FRAKTAL SON SAYFA ÖNERİLERİ	64

TEVAZU, GURUR VE KİBİR ÜZERİNE

Ömer UYAN / deneme

Bu âlem-i fânîde ne mîr ü ne gedâyız
*A'lâlara A'lâlanırız pest ile pestiz**
(B.Rûhî)

Tevazu kelimesi ve-da-'a (وضع)'dan türüyor. Ko(y)mak, bırakmak anlamına gelen ve-da-'a fiilinden... İlgimi çekmiştir bu anlama gelen bir fiille, 'alçakgönüllülük' de dediğimiz tevazu arasında nasıl bir ilişki olabileceği. Acaba kendimizi yüksekerden alıp aşağı mertebelere ko(y)mak/bırakmak mıydı kastedilen? Veya nefsimizi bir kenara ko(y)mak/bırakmak... Beni tam olarak tatmin etmeyen ve çoğunlukla -insan haysiyeti aleyhine- tek taraflı bulduğum bu tahminî izahlardan sonra tevazuyu, yine ko(y)mak filinden türeyen konum kelimesi ile birlikte düşünmeyi denedim.

Kanaatimce tevazu bütün benliğimizle kendimizi karşımızdaki insana göre *konum*landırmaktır. Elbette bu bilinegelen tevazudan/alçakgönüllülükten daha zor bir tavırdır. Bilinegelen tevazuda karşımızdaki kim ve ne olursa olsun ona karşı tek tip bir tavır (alçakgönüllülük) söz konusu iken, daha zor olduğunu düşündüğüm tevazuda/konumlandırma'da kendimizi ve karşımızdakini iyi bir okumaya/istikrâ'ya tabi tutmak ve "muktezâ-yı hâle mutâbık" davranmak söz konusu. Yani kendi kimliğimizi, mevcut durum ve konumumuzu sağlıklı bir değerlendirmeye tâbi tuttuktan sonra aynı işlemi karşımızdaki için de tekrarlamak, ardından bize karşı sergilenen tavır ve hareketi nazara alarak buna uygun bir tavır-davranış-duruş sergileyebilmek girift ve daha kapsamlı bir karşılıktır.

"Kibre karşı kibir sadakadır" hadisini hatırlayalım. Yani insanda potansiyel olarak bulunan kibir hasletinin doğru adresi yine kibirdir ve bence bu anlamda 'kibre karşı tevazu' göstereceğim diyerek kendilerini/fıtratlarını zorlayanlar tevazu/alçakgönüllülük değil, zillet/alçaklık gösterisi sunabilirler ancak. Kibirli olmak değil belki, ama yerine ve zamanına göre 'kibirlenmek' elzem bir şeydir insan için.

Konuyla dolaylı bağlantısından dolayı "İnsanlarla akıllarının ölçüsünce konuş" (Kellime'n-nâse 'alâ-kadri 'ukûlihim) hadisini de hatırlayabili-

riz. Burada da muhatabın konum ve vaziyetini dikkate alarak kendi söylemlerimizi konumlandırmak ve meşhur belağat kaidesi olan "muktezâ-yı hâle mutâbık söz söylemek" söz konusu.

Allah'ın hem celâlî hem cemâlî sıfat ve tecellileri vardır. Yani hem iktidarı, gücü, azameti hem de güzelliği, merhameti temsil eden sıfat ve tecellileri... "Ben kendime rahmeti şiar edindim" buyuran Allah'ın aynı zamanda Kahhar, Cebbâr gibi isimlerinin olması bir ikilem değil, olması gerekendir. Bu isim ve sıfatların muktezâ-yı hâl ve muhâtaba göre tecelli etmesi de yine Hakîm (her şeyi yerli yerince ve hikmetli bir şekilde yapan) ve Adl (adalet) isim ve sıfatlarının gereğidir.

Yaratıcının isim ve sıfatlarını bir ölçüde kendisinde taşıyan insanoğlunun da davranış, tavır ve vaziyetlerini (tecellilerini mi desek?) dış-ortamın, hâlin ve muhâtabın idrak ve vaziyetine göre şekillendirmesi hikmet ve adaletin gereğidir.

Öyle ise rahatlıkla "olduğu gibi görünmemeli insan" diyebiliriz. Bu tağayyür ve tebeddül (değişim ve başkalaşım) âleminde, türlü türlü insanın, idrakın, iyilik ve kötülüğün (iyinin ve kötünün) yer aldığı bu dünyada herkese ve her şeye aynı tavır ve tepkiyi göstermek abestir. İçimize/bâtınımıza merhamet hâkim olmalı; lakin bu, "bir şeyi yerli yerine ko(y)mak, herkese/her şeye hakkını vermek" demek olan adalete perde olmamalı.

Kibir ile eş anlamlı imiş gibi kullanılan 'gurur' var bir de... Kibir kelimesine büyüklenmek derken; gurur'a öncelikle 'yanılma, aldanma, güvenilmeye değmeyecek bir şeye veya bir kimseye güvenme' anlamlarını vermek zorundayız. Nitekim Kuran'da ğarre (غَرَّ) kökünden türeyen bütün fiil ve kelimeler bu anlamda kullanılır.[1]

Gururun (ya da türevi olan 'mağrûr' kelimesinin) bu ilk anlamı bilinmese de kibir'le böyle iç içe kullanılmasının bir haklılık yönü ve tutarlılığı var tabi. Yeri geldiğinde kibirlenen değil; fakat her halükarda kibirli olan kişi aynı zamanda mağrûrdur/aldanmıştır denilebilir. Çünkü güvenilmeye değmeyecek, fâni nefsine, malına, makamına vs. *aldanarak (mağrûren)* büyüklenmektedir. Nitekim Gazali'nin anlattığı bir kıssada oğlunun kibirli kibirli yürüdüğünü gören bir adam onu yanına çağırır ve "oğlum sen *neye mağrûr olarak* kibirleniyorsun?" diye sorar. 'Neye mağrûr olarak', yani neye aldanarak, (boş yere) neye güvenerek...

Kibre götürmeyen/sebep olmayan aldanışlar (gururlar) da vardır. Yalan bir habere/söze kanmak gibi. Bu anlamıyla her mütekebbir mağrûrdur; fakat her mağrûr (aldanmış) kişi mütekebbir değildir.

* Bu fani âlemde ne bey paşa ne de kul köleyiz. Büyüklenenlere büyüklenir, alçakgönüllülere karşı alçakgönüllü oluruz.

1 Msl. "ve me'l-hayâtu'd-dunyâ illâ metâ'u'l-*ğurûr*" (Dünya hayatı, aldanış metaından başka bir şey değildir. 57/Hadîd-20). ♦